

”go green & keep on screen – tänk smart – bli jordklok”

För att spara på vår miljö har vi valt att hålla våra facit on screen.

Klicka på länkarna här nedan för att ta dig till rätt övningsuppgift.

Övningsuppgift	41	Blandade begrepp.
Övningsuppgift	42	Utgift, utbetalning & kostnad.
Övningsuppgift	43	Fakturadatum.
Övningsuppgift	44	Inköp & försäljning.
Övningsuppgift	45	När inträffar olika grundbegrepp.
Övningsuppgift	46	Olika affärshändelser.
Övningsuppgift	47	Blandade begrepp.
Övningsuppgift	48	Utgift, utbetalning & kostnad.
Övningsuppgift	49	Försäljning & inköp.
Övningsuppgift	50	Försäljning.

Uppgift 41

[upp]

Alexandra som arbetar som inköpare på Gardell Gastro AB beställer ett varupartiet den 18 juli 20x1. Partiet levereras till företagets kylager den 12 september.

Fakturan som anländer den 28 september bokförs den 02 oktober. Fakturabeloppet är 80 000 kr exkl. moms med kreditvillkor att företaget **betalar 50%** efter 30 dagar och resten efter 60 dagar. Den 31 december finns 60 % av varupartiet kvar i lager. Fyll i rätt värden vid rätt månad.

A.

Fyll i rätt värden vid rätt månad.

	Aug	Sep	Okt
Utgift ¹		80 000	
Utbetalning ²			50 000
Kostnad ³			
	Nov	Dec	Jan
Utgift ¹			
Utbetalning ²	50 000		
Kostnad ³		32 000	

¹

När fakturan bokförs den 02 okt. registreras verifikationen med datum - 18 sep.

²

Utbetalning = 40 000 kr x 1,25 = 50 000 kr.

³

Kostad = 80 000 kr x 0,40 = 32 000 kr.

B.

När uppstår en utgift?

svar

En utgift uppstår när en faktura eller ett kvitto erhålls.

C.

När uppstår en utbetalning?

svar

En utbetalning uppstår när du betalar ut pengar till t ex en leverantör.

Uppgift 41 forts ..

[upp]

D.

När uppstår en kostnad?

svar

En kostnad är en periodiserad utgift.
Den uppstår när en utgift förbrukas under en given period.

E.

Den 20 januari säljer **Malte**, på Wter & Wter AB, en jetski till **Måns** på Borstahusens Camping. Malte skriver en faktura den 07 februari, 60 000 kr exkl. moms. Måns som erhåller fakturan via post den 02 mars blir glad när han ser att han kan avbetala fakturan, med lika belopp, över tre tillfällen 1 maj, 1 juni och 1 juli.

Vid samma tillfälle köper även Måns en hjälm och en wetsuite kontant för 15 000 kr inkl. moms. Jetskin anses ha en ekonomisk livslängd på fem år. Alla periodiseringar antas uppkomma i december. Fyll i rätt värden vid rätt månad för båda företagen.

	Jan	Feb	Mar	Apr
Utgift	12 000		60 000	
Utbetalning	15 000			
Kostnad				
Inkomst	12 000	60 000		
Inbetalning	15 000			
Intäkt				
	Maj	Jun	Jul	Dec
Utgift				
Utbetalning	25 000	25 000	25 000	
Kostnad				24 000
Inkomst				
Inbetalning	25 000	25 000	25 000	
Intäkt				72 000

12' + 12'

60' + 12'

Uppgift 41 forts ..

[upp]

Malte's företag

Inkomst [exkl. moms]

- 20 jan	hjälm och wetsuite.	12 000 kr.
- 07 feb	jetski.	60 000 kr.

Inbetalning [inkl. moms]

- 20 jan	hjälm och wetsuite.	15 000 kr.	$12\ 000 \times 1,25$
- 01 maj	avbetalning för skoter.	25 000 kr.	$[60\ 000 \times 1,25] \div 3$
- 01 jun	avbetalning för skoter.	25 000 kr.	
- 01 jul	avbetalning för skoter.	25 000 kr.	

Intäkter [baseras på inkomst]

- 21 feb	jetski.	60 000 kr.
- 21 feb	hjälm och wetsuite.	12 000 kr.
		= 72 000 kr.

Måns företag

Utgift [exkl. moms]

- 20 jan	hjälm och wetsuite.	12 000 kr.
- 02 mar	jetski.	60 000 kr.

Utbetalning [inkl. moms]

- 20 jan	hjälm och wetsuite.	15 000 kr.	$12\ 000\ kr \times 1,25$
- 01 maj	avbetalning för skoter.	25 000 kr.	$[60\ 000 \times 1,25] \div 3$
- 01 jun	avbetalning för skoter.	25 000 kr.	
- 01 jul	avbetalning för skoter.	25 000 kr.	

Kostnad [baseras på utgift]

- 20 jan	hjälm och wetsuite.	12 000 kr.	
- 02 mar	jetski.	12 000 kr.	$60\ 000\ kr \div 5\ \text{år}$
		= 24 000 kr.	

Både inkomster och utgifter periodiseras i bokslutet den 31 december.

Uppgift 42

[upp]

Petterssons bageri i Bromölla upplever för tillfället sin bästa tid. De kan sälja allt de bakar och har därför beslutat om att utöka verksamheten med ännu en stor bakugn.

Bakugnen köps in, 3 december 20x1, för 287 500 kr inkl. moms med betalningsvillkor 30 dagar netto. Maskinens ekonomiska livslängd är 10 år. De köper dessutom in flera stora bakplåtar som ska användas tillsammans med den nya ugnen.

Bakplåtarna, som betalas kontant den 3 dec. 20x1, kostar 47 000 kr exkl. moms 11 750 kr och deras ekonomiska livslängd är 5 år.

A.

Fyll i rätt värden vid rätt år.

	Utgift	Utbetalning	Kostnad	
20x1	230 000 47 000	58 750	23 000 9 400	230 000 kr ÷ 10 år. 47 000 kr ÷ 5 år.
20x2		287 500	23 000 9 400	230 000 kr x 1,25.
20x3			23 000 9 400	
20x4			23 000 9 400	
20x5			23 000 9 400	

B.

Vilken årlig avskrivning, i %, använder sig företaget av?

svar

Årlig avskrivning i %
= 23 000 kr ÷ 230 000 kr x 100.
= **10 %.**

C.

Hur mycket är maskinen värd 1/1 20x4?

svar

bokfört värde
= utgift – avskrivning x antal år.
= 230 000 – [23 000 x 3].
= **161 000 kr.**

Uppgift 42 forts ..

[upp]

D.

Antag att maskinen får en ekonomisk livslängd på 8 år, hur påverkar detta svaret i delfråga C?

svar

Avskrivning
= utgift – [ekonomisk livslängd x antal år].
= 230 000 – [230 000 ÷ 8] x 2.
= **172 500 kr.**

Eftersom utgiften slås ut på färre år kommer maskinens kostnad att öka med 5 750 kr per år. Det innebär att jämfört med uppgift C, att maskinen kommer att vara värd 11 500 kr mindre, d v s 172 500 kr.

Det innebär $2 \times 5\,750\text{ kr} = 11\,500\text{ kr}$.

E.

Kan utgift och utbetalning uppstå samtidigt? Om så är fallet, när då?

svar

Ja, vid kontanta inköp.

F.

Vad är en avskrivning?

svar

En avskrivning är en periodiserad utgift, en kostnad & en värdeminskning.

G.

Hur påverkar en maskins verkliga livslängd den ekonomiska livslängden?

svar

Den verkliga livslängden är oftast längre, men den påverkar inte.

H.

När blir inkomst = intäkt?

svar

När inkomsten presteras [genomförs/levereras].

Uppgift 43

[upp]

Glady´s blomsterbindningsfirma går inte så bra. Hon är därför väldigt glad om du kan hjälpa henne med en del begrepp som hon inte förstår sig på. Gladys har följande kunder som betalar efter 20 dagar.

Kund	F:a datum	Belopp
Sule Kommun	4 maj	18 000 kr.
Figaro AB	19maj	23 000 kr.
AB Frascati	7maj	2 000 kr.
Lilla Café	9 juni	7 000 kr.
Rektorämbetet	12 maj	45 000 kr.

A.

Vilka är inkomsterna för maj månad?

svar

Den 4:e maj, 19:e maj, 7:e maj & 12:e maj.

B.

Vilka är intäkterna för maj månad?

svar

Vi får anta att blommorna är levererade och då har en prestation utförts.
Den 4:e maj, 19:e maj, 7:e maj & 12:e maj.

C.

Vilka är inbetalningarna för maj månad?

svar

24 maj; 18 000 kr.
27 maj; 2 000 kr.

D.

När uppstår en inkomst?

svar

Den uppstår när en faktura eller ett kvitto skrivs.

E.

När uppstår en inbetalning?

svar

Vid betalningstillfället, d v s när kunden betalar till dig.
Pengar kommer in i företaget.

Uppgift 44

[upp]

Clara på Mekano AB tog emot en beställning den 27 mars 20x2. Blästra AB beställde en järnställning i två våningar som ska gå runt hela fabriken. Före beställningen hade Madelene på ekonomiavdelningen begärt in flera offerter från olika företag. Den vinnande offerten var mailad till Mekano AB 15 december 20x1.

Enligt Clara börjar företaget produceras järnställningen 1 november 20x2 och de beräknar vara klara för leverans och installation den 5 mars 20x3. Den 10 januari 20x3 erhåller Blästra AB en faktura på 500 000 kr exkl. moms med fakturadatum 8 januari 20x3 och kreditvillkor 30 dagar netto. Fakturan bokförs den 15 januari 20x3 i båda företagen. Madelene beräknar att järnställningen får en ekonomisk livslängd på tio år.

A.

När uppstår Blästra AB's utgift och med vilket belopp?

svar

Utgiften uppstår den 10 januari 20x3.
500 000 kr exklusive moms.

B.

När uppstår Blästra AB's utbetalning och med vilket belopp?

svar

Utbetalningen uppstår den 8 februari 20x3.
 $500\ 000 \times 1,25 = 625\ 000$ kr.

C.

När uppstår Blästra AB's kostnader och med vilket belopp?

svar

När järnställningen förbrukas [används] i de kommande åren.
 $500\ 000$ kr $\div$ 10 år = 50 000 kr/år i nio år.

D.

När uppstår Mekano AB's inkomst och med vilket belopp?

svar

Den 8 januari 20x3 när de skriver sin faktura.
500 000 kr.

E.

När uppstår Mekano AB's intäkt och med vilket belopp?

svar

Intäkt 500 000 kr den 5 mars 20x3 när ställningen presteras [levereras].

Uppgift 45

[upp]

Den 20 september 20x1 skriver Malin på Träd & Gård AB en faktura på 1 200 000 kr exkl. moms. Uppdraget innebär trädgårdsutbildning på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU i Alnarp. Utbildningen löper, med lika stora delar, över fyra månader november 20x1 - februari 20x2.

Parterna har kommit överens om kreditvillkoret avbetalning över fyra månader med start efter 30 dagar netto och sen med en frekvens på 30 dagar.

Den 18 oktober 20x1 erhåller företaget en faktura för sin försäkringspremie 36 000 kr. Försäkringsperiod är 1 december 20x1 - 30 november 20x2.

Den 27:e oktober 20x1 köper företaget en ny svarv för 1 000 000 kr exkl. moms med beräknad ekonomisk livslängd i 10 år. Fakturan anländer 01 november.

Betalning sker efter 30 dagar om inget annat anges. Periodisering antas uppstå i slutet av varje år.

Hjälp Malin på Träd & Gård AB att fylla nedan tabell.

	sep	okt	nov	dec-20x1	
Utgift		36 000	1 000 000		
Utbetalning			36 000	1 250 000	
Kostnad				103 000	100 + 3
Inkomst	1 200 000				
Inbetalning		375 000	375 000	375 000	
Intäkt				600 000	

	jan	feb	dec-20x2	
Utgift				
Utbetalning				
Kostnad			133 000	100 + 33
Inkomst				
Inbetalning	375 000			
Intäkt			600 000	

Uppgift 45 forts ..

[upp]

Utgift [exkl. moms]

18 okt 36 000 kr
01 nov 1 000 000 kr

Utbetalning [inkl. moms]

18 nov 36 000 kr försäkringspremie är momsbefriad
01 nov 1 250 000 kr

Kostnader [baseras på utgifterna]

20x4
avskrivning på inventarie
31 dec 100 000 kr 1 000 000 ÷ 10

försäkringskostnad
31 dec 3 000 kr [36 000 ÷ 12] × 1

20x5
avskrivning på inventarie
31 dec 100 000 kr 1 000 000 ÷ 10

försäkringskostnad
31 dec 33 000 kr [36 000 ÷ 12] × 11

Inkomst [exkl. moms]

20 sep 1 200 000 kr

Inbetalning [inkl. moms]

20 okt 375 000 kr
20 nov 375 000 kr
20 dec 375 000 kr
20 jan 375 000 kr

Intäkter [baseras på inkomsterna]

20x4
31 dec 600 000 kr [1 200 000 ÷ 4] × 2

20x5
31 dec 600 000 kr [1 200 000 ÷ 4] × 2

Uppgift 46

[upp]

Ange nedan förkortningar för nedan aktuella transaktioner.

	Inkomst; IK Utgift; UG	Utbetalning; UB Inbetalning; IB	Kostnad; KO Intäkt; IT
1. Ett förskott till din leverantör Svenska Gastronomi betalas.	UG	UB	
2. Kreditinköp av kylskåp, till vin, för försäljning.	UG		
3. Restaurang X erhåller ett banklån för att renovera köket.		IB	
4. Ett julbord för 20 personer faktureras Helsingborg Kommun.	IK		IT
5. Attica Consulting AB faktureras - för ett julbord om en vecka.	UG		
6. Föreläsning på hotell - och restaurangskolan faktureras.	IK		IT
7. Erica får löneförskott utbetald.	UG	UB	
8. Hotell - och restaurangskolan betalar sin faktura.		IB	
9. Diverse kontanta utgifter för matvaror.	UG	UB	KO
10. Ägarna Max och Julia skjuter till kapital.		IB	
11. Kreditinköp av tre nya spishällar.	UG		
12. Lagervaror, mat och vin, blir stulna.			KO
13. Nytt hyreskontrakt skrivs.	-	-	-
14. Årets upplupna ränta på banklånet bokförs. Betalas nästa år.	UG		KO
15. Svenska Gastronomi levererar norrländska delikatesser, se pkt 4			KO
16. Ett nystartat företag kan inte betala sin kundfordran. Nedskrivning bokförs.			KO
17. Amortering på banklånet.		UB	
18. Attica Consulting AB äter julbord med sina anställda, se pkt 5.			KO
19. Anställningsavtal tecknas med ny souschef.	-	-	-
20. I samband med lagerinventering bokförs de sålda varornas anskaffningsvärde.			KO

Uppgift 47

[upp]

Bad Ass Jeans AB har startat upp ytterligare nya butiker i Skåne och Köpenhamn. Omsättningen 20x2 blev 200 000 000 kr exklusive moms.

I början av 20x2 gjordes omfattande investeringar i nya kassasystem. Den samlade utbetalningen var 10 000 000 kr exklusive moms. Den ekonomiska livslängden beräknas till 5 år.

I bokslutet 20x1 fanns kläder till ett värde av 60 000 000 kr i lager och den 31 december 20x2 var värdet på lagret 30 000 000 kr. Under 20x2 har varor köpts in för 90 000 000 kr exklusive moms.

Den 1 januari 20x2 fanns inga kundfordringar eller leverantörsskulder.

Den 31 december 20x2 fanns kundfordringar för 20 000 000 kr och leverantörsskulder för 10 000 000 kr. Hjälpa Arvid, ekonomichef på Bad Ass Jeans AB, att fylla i rätt summa vid respektive grundbegrepp.

A.

Hur stora blir beloppen vid de olika grundbegreppen.

svar

Utgift	100 000 000	90 + 10
Utbetalning	115 000 000	$[90 + 10] \times 1,25 - 10$
Kostnad ²	122 000 000	$[60 + 90 - 30] + 2$
Inkomst ¹	200 000 000	200
Inbetalning	230 000 000	$[200 \times 1,25] - 20$
Intäkt	200 000 000	200
Resultat ¹⁻²	78 000 000	200 - 122

Kostnad ²

IB varulager	+	60 000 000
Årets varuinköp	+	90 000 000
UB varulager	-	30 000 000
Årets varukostnad	=	120 000 000
Avskrivning		
= utgift ÷ ekonomisk livslängd.		
= 10 000 000 kr ÷ 5 år	=	2 000 000
	=	122 000 000

Uppgift 48

[upp]

Premton som arbetar som ekonomichef på TNT Transport har tagit in olika offerter på en ny förpackningsmaskin. Den 17 juni 20x1 beställs en ny maskin av ELCO i München. Maskinen levereras och installeras den 7 februari 20x2. Den 15 februari 20x2 erhålls fakturan på 1 000 000 kr exkl. moms med kreditvillkor 30 dagar netto. Fakturadatum är 10 februari 20x2. Maskinen har en ekonomisk livslängd på 10 år.

A.

Vilka begrepp och värden diskuteras ovan och när uppstår de?

Utgift & utbetalning

När du köper in från EU och uppger ditt VAT-nummer till din leverantör påföres ingen moms = **1 000 000 kr.**

Kostnad [avskrivning]

= utgift exkl. moms ÷ ekonomisk livslängd.

= 1 000 000 ÷ 10 år.

= **100 000 kr.**

Utgift	15 februari 20x2	1 000 000
Utbetalning	15 mars 20x2	1 000 000
Kostnad	31 december 20x2	100 000

B.

Butik Blonde on Blonde i Örebro säljer remixad Haute Couture. Under 20x3 hade företaget följande siffror,

- Varulagrets värde 1 januari	950 000 kr.
- Varulagrets värde 31 december	700 000 kr.
- Årets inköp av kläder	6 000 000 kr.
- Årets klädförsäljning	9 000 000 kr.

Vad är företagets utgift, utbetalning, resultat och marginalprocent?

IB varulager	+	950 000 kr.
Årets varuinköp	+	6 000 000 kr.
UB varulager	-	700 000 kr.
Årets varukostnad	=	6 250 000 kr.

Utgift	6 000 000	6 000 000
Utbetalning	7 500 000	6 000 x 1,25
Kostnad	6 250 000	950 + 6 000 - 700
Marginalprocent	30,6 %	2 750 ÷ 9 000

Uppgift 49

[upp]

A.

Julia som arbetar som ekonomichef på Inredningshuset AB har bokfört nedan affärshändelser under företagets första kvartal.

- ▶ Företaget lyfter ett banklån, 1 jan, 300 000 kr.
- ▶ Egen insättning, 12 jan, 100 000 kr.
- ▶ Räntan är på 8% och den betalas första gången den 30 juni.
- ▶ Lokalhyra är bokförd med 30 000 kr exkl. moms per månad.
- ▶ Varuinköp på kredit med totalt 500 000 kr inkl. moms.
- ▶ En kreditfaktura på 40 000 kr exkl. moms.
- ▶ Inventarier inköps på kredit för 1 000 000 kr exkl. moms med kreditvillkor 50% efter 30 dagar och resterande efter 180 dagar.
- ▶ Totalt över tre månader. Nettolön 200 000 kr och preliminär skatt 100 000 kr.
- ▶ Varuförsäljning, varav 10% kontant, har uppgått till 2 000 000 kr exkl. moms.
- ▶ Utbetalning till leverantörer har gjorts med 1 200 000 kr.
- ▶ Kunderna har betalat 1 800 000 kr.
- ▶ Julia gör ett eget uttag på 50 000 kr.

Beräkna företagets likviditetsöverskott för kvartal 1.

Utbetalningar		Inbetalningar	
Lokalhyra	112 500	Banklån	300 000
Inventarier	625 000	Egen insättning	100 000
Bruttolön	300 000	Kontant försäljning	250 000
Utbetalningar	1 200 000	Inbetalningar	1 800 000
Eget uttag	50 000		
Summa	= 2 287 500	Summa	= 2 450 000

Lokalhyra = 30 000 kr x 1,25 x 3.
Inventarier = 500 000 kr x 1,25.
Bruttolön = 200 000 kr + 100 000 kr.

svar

Likviditetsöverskott
= inbetalningar – utbetalningar.
= 2 450 000 kr – 2 287 000 kr.
= 162 500 kr.

Uppgift 49 forts ..

[upp]

B.

Paulina på Vått & Torrt AB prenumererar på Dagens Industri. Företaget erhåller en faktura den 23 augusti 20x1 som är daterad den 19 augusti. Fakturan är på 4 000 kr exkl. moms med kreditvillkor 30 dagar netto. Prenumerationsperioden är 1 oktober 20x1 - 30 september 20x2.

Ange tidpunkt för när grundbegreppen inträffar, i båda företagen, och dess värde.

svar

Utgift			
23 augusti 20x1	4 000 kr.		
Utbetalning			
19 september 20x1	4 240 kr.		4 000 kr x 1,06 [tidningsmoms]
Kostnad			
31 december 20x1	1 000 kr.		[4 000 kr ÷ 12 mån] x 3 mån "okt - dec"
31 december 20x2	3 000 kr.		[4 000 kr + 12 mån] x 9 mån "jan - sep"
Dagens Industri			
Inkomst			
19 augusti 20x1	4 000 kr.		
Inbetalning			
19 september 20x1	4 240 kr.		4 000 kr x 1,06 [tidningsmoms]
Intäkt			
31 december 20x1	1 000 kr.		[4 000 kr + 12 mån] x 3 mån "okt - dec"
31 december 20x2	3 000 kr.		[4 000 kr + 12 mån] x 9 mån "jan - sep"

Uppgift 50

[upp]

A.

Den 3 april köper Joanna en korg med frukt till sin personal på Kitchen & Salt AB. Kvittot är på 375 kr inkl. moms. Vilka grundbegrepp påverkas och när?

svar

Det kan antas att frukten äts upp eller ruttnar och slängs inom några dagar. I detta fall sammanfaller utgift [300 kr] , utbetalning [375 kr] och kostnad [300 kr] i tiden.

B.

Viktor, Hannah och Mikael som driver Grönt är Skönt AB har erhållit ett kontrakt om 100 000 kr exkl. moms som gäller, med lika stora prestationer över alla fyra månader, under oktober 20x1 till januari 20x2. Fakturan som skrivs den 25 september betalas den 27 oktober. Vilka grundbegrepp påverkas och när?

svar

25 september
inkomst, 100 000 kr.

27 oktober
inbetalning, 125 000 kr.

31 december 20x1
intäkt, 75 000 kr

100 000 kr ÷ 4 x 3 [okt, nov & dec]

31 december 20x2
intäkt, 25 000 kr

100 000 ÷ 4 x 1 [jan]

C.

Pernilla som driver Clean Up AB har fått ett uppdrag på en av stadens skolor. Den 7 december 20x1 skriver Pernilla en faktura på 200 000 kr exkl. moms med kreditvillkor 30 dagar netto. Fakturan gäller städning mellan september och december 20x1.

svar

07 december 20x1
inkomst, 200 000 kr.

31 december 20x1
intäkt, 200 000 kr

Prestationen är utförd sep-dec 20x1

07 januari 20x2
inbetalning, 250 000 kr.

Uppgift 50 forts ..

[upp]

D.

Clean Up AB har haft ett hektiskt år och i slutet av året har Pernilla inte hunnit med att fakturera alla sina kunder. Den 16 januari 20x2 skriver Pernilla en faktura på 100 000 kr exkl. moms med kreditvillkor 30 dagar netto. Fakturan gäller städning mellan oktober och december 20x1. Vilka grundbegrepp påverkas och när?

svar

31 december 20x1
intäkt, 100 000 kr

Prestationen är utförd okt-dec 20x1

16 januari 20x2
inkomst, 100 000 kr.

16 februari 20x2
inbetalning, 125 000 kr.